

Vpliv sprejetih ukrepov vlade RS na delojemalce - zaposlene

V zadnjih tednih smo priča znatnim premikom v družbenem in družabnem življenju zaradi pandemije COVID-19, ki vpliva tudi na področje opravljanja delovnih obveznosti po pogodbi o zaposlitvi, ki so posledica ukrepov vlade RS in organov lokalnih skupnosti, ter ukrepov, ki so jih sprejeli delodajalci. V nadaljevanju so vam na kratko predstavljene vaše pravice.

Od zavarovalcev smo prejeli informacije, da poleg mnogih prilagajanj, ki jih pandemija zahteva zaradi narave virusa, doživljajo delavci še negotovost zaradi hitrih sprememb na delovnih mestih. Zato smo se odločili, da povzamemo nekaj ključnih informacij, ki so v tem trenutku aktualne in pomembne za delavce v delovnih razmerjih. Dogajanju bomo sledili in spodnje informacije posodabljali, kolikor bo to le mogoče.

Dne 2. aprila 2020 je Državni zbor RS sprejel **Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP) – t.i. »mega korona paket«⁸**. Ukrepi, ki jih predvideva ta zakon, **veljajo od 13. marca 2020 do 31. maja 2020** z možnostjo podaljšanja, razen če zakon ne določa drugače. Nekaj za delavce pomembnih ukrepov smo predstavili spodaj. Opozarjamo pa, da trenutno glede posameznih določb »mega korona paketa« obstajajo nasprotujoče si interpretacije. Za dodatna pojasnila smo vam na voljo.

Delo na domu in/ali opravljanje drugega dela zaradi izjemnih okoliščin

- Delodajalec lahko v primeru izjemnih okoliščin (kamor spada epidemija COVID-19) **enostransko**, brez soglasja delavca, odredi drugo delo in/ali kraj opravljanja dela.
- Obveznost opravljanja dela na domu in obveznost opravljanja drugega dela v primeru izjemnih okoliščin traja **začasno** – dokler trajajo take okoliščine (12.3. do 31.5.20).
- Delo na domu: potrebno je določiti, kdo bo zagotavljal delovna sredstva (prostor, električna napeljava, komunikacijske naprave, računalnik, mobilni telefon, miza itd.), ki jih delavec potrebuje za delo na domu. Če delovna sredstva zagotavlja delavec, je upravičen do **nadomestila za uporabo delovnih sredstev**.
- Delavec mora upoštevati pravila o **varstvu in zdravju pri delu**.

Mega korona paket (ZIUZEOP):

- Predvideva **oprostitev plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje** in obveznost izplačila **kriznega dodatka v višini 200 EUR** za zaposlene, ki delajo.

- Ukrep velja za **april in maj 2020**, po podatkih FURS-a pa **tudi od 13. 3. 2020 dalje**. Za ta ukrep ni predvideno izpolnjevanje pogoja znižanih prihodkov delodajalca v letu 2020. Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v tem času v celoti plačuje država.
- Zakon določa **mesečni krizni dodatek v višini 200 €**, ki je oproščen plačila vseh davkov in prispevkov, vendar samo pod pogojem, da zadnja izplačana mesečna plača delavca ni presegla trikratnika minimalne plače.
- Ukrep ne velja za neposredne in posredne proračunske uporabnike ter za t.i. »K-skupino« (finančni sektor – med drugim za banke, zavarovalnice).
- **Javnega uslužbenca** je v času epidemije dopustno brez njegovega soglasja **začasno premestiti**. Nadrejeni lahko javnemu uslužbencu brez njegovega soglasja odredi, da po poteku delovnega časa (brez počitka) **dokonča začeto nalogo ali opravi nujno delo** – omejitve določa zakon. Javni uslužbenec, ki je pri svojem delu nadpovprečno izpostavljen zdravstvenemu tveganju oz. prekomerno obremenjen zaradi obvladovanja epidemije, je upravičen do **dodatka za nevarnost in posebne obremenitve v času epidemije** – skupaj največ 100 % urne postavke osnovne plače zaposlenega.

Nadomestilo:	100 % plača - Delo na domu: nadomestilo za delovna sredstva - Javni uslužbenci, ki izpolnjujejo pogoje – max. 100 % dodatek
Dodatno:	- 169. člen ZDR-1 ¹ - 33. člen ZIUJOP ⁸ – zaposleni, ki delajo - 66. – 71. člen ZIUJOP ⁸ – javni uslužbenci - preglednica FURS

Nadaljevanje z delom na delovnem mestu

- Če delavci ostanejo na delovnih mestih oziroma so prerazporejeni morajo delodajalci sprejeti in izvajati ukrepe, ki kar najbolj zagotavljajo **varno in zdravo delo** v danih okoliščinah.
- Delodajalci morajo upoštevati uredbe in navodila, ki jih sprejemajo državni organi in organi lokalnih skupnosti.
- Delavec ima pravico **odkloniti delo**, če mu grozi neposredna nevarnost za življenje ali zdravje, ker niso bili izvedeni predpisani varnostni ukrepi, ter zahtevati, da se nevarnost odpravi.
- Delodajalci naj opozorijo oziroma pozovejo delavce, ki so bolni, da ostanejo doma in upoštevajo navodila. Svetuje se opravljanje dela na domu v čim večjem obsegu. Odsvetujejo se nenujna službena potovanja.

Mega korona paket (ZIUZEOP):

Preberite si določbe »mega korona paketa«, ki smo jih predstavili pri razdelku »Delo na domu in/ali opravljanje drugega dela zaradi izjemnih okoliščin«.

Plača:	100 % plača - Javni uslužbenci, ki izpolnjujejo pogoje – max. 100 % dodatek
Dodatno:	- 5., 27. in 52. člen ZVZD-1 ³ - določbe varstva in zdravja pri delu - Ukrepi NIJZ² za delovne organizacije - 33. člen ZIUZEOP ⁸ – zaposleni, ki delajo - 66. – 71. člen ZIUZEOP ⁸ – javni uslužbenci

Odpoved pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga in sporazumno prenehanje delovnega razmerja

- Delodajalec lahko v primeru **bistvenega zmanjšanja obsega dela** delavcu odpove pogodbo o zaposlitvi **iz poslovnega razloga**. Delodajalec mora pred vročitvijo odpovedi preveriti, če obstajajo možnosti, da delavca ne odpusti, kot npr. prerazporeditev delavca.
- Posebna pravila veljajo za **delavce pred upokojitvijo**, ki so dopolnili 58 let, ali delavce, ki jim do izpolnitve pogojev za starostno upokojitvev manjka do pet let delovne dobe.
- Delavec ima možnost vložiti **tožbo zaradi nezakonite odpovedi pogodbe o zaposlitvi**.
- Delodajalec mora plačati **odpravnino**, če so izpolnjeni pogoji za to in v obsegu, kot predvideva zakon.
- Delavec je upravičen do **denarnega nadomestila za primer brezposelnosti**, če so izpolnjeni pogoji za to in v obsegu kot to predvideva zakon.
- Delavce opozarjamo, da **niso dolžni podpisati sporazumnega prenehanja delovnega razmerja**, ki ga ponudi delodajalec. V primeru sporazumnega prenehanja, delavec namreč **ni upravičen do nadomestila za primer brezposelnosti**, ne pripada mu **odpravnina**, delodajalcu pa ni treba izkazati zmanjšane obsega dela, ker je pomembno v morebitnem sodnem postopku zaradi nezakonitega prenehanja delovnega razmerja.
- Če delodajalec krši postopek pri odpovedi pogodbe o zaposlitvi, se delavec lahko obrne na **Inšpektorat RS za delo**.

Dodatno:	- 87., 88., 94., 98. člen ZDR-1 ¹ – nekatere določbe o odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga - 108. člen ZDR-1 – odpravnina - 200. člen ZDR-1 - vložitev tožbe zaradi nezakonite odpovedi - 81. člen ZDR-1 - sporazumna prekinitvev pogodbe o zaposlitvi - 114. člen ZDR-1 - poseben položaj delavcev pred upokojitvijo - 58. – 70. člen ZUTD ⁴ - nadomestilo za brezposelnost <u>Obiščite tudi:</u> - Reševanje vlog brezposelnih – informacije Zavoda RS za zaposlovanje - Inšpektorat RS za delo, prijava kršitev
-----------------	--

Začasno **čakanje na delo doma**

- Če delodajalec ne more zagotoviti dela, lahko **enostransko odredi delavcu začasno čakanje na delo doma**. Delavec mora prejeti **pisno** napotitev oziroma odredbo delodajalca (lahko tudi po službeni e-pošti).
- Delodajalec lahko **pozove delavca nazaj na delo** na način in pod pogoji kot je napisano v pisni napotitvi na čakanje na delo doma.

Mega korona paket (ZIUZEOP):

- Delavec ima v času začasnega čakanja na delo doma **pravico do nadomestila plače** v višini **80 % povprečne mesečne plače za polni delovni čas iz zadnjih treh mesecev oziroma iz obdobja dela v zadnjih treh mesecih pred začetkom odsotnosti**. Nadomestilo plače **ne sme biti nižje od minimalne plače v RS**.
- Čas napotitve na čakanje na delo doma v skladu z »mega korona paketom« lahko traja samo **do 31. 5. 2020**.
- V času začasnega čakanja na delo ima delavec obveznost, da se na zahtevo delodajalca **vrne na delo do sedem zaporednih dni v tekočem mesecu**. Delodajalec mora za čas vrnitve na delo delavcu izplačati polno plačo in pa tudi malico in prevoz na delo.
- Če delodajalec izpolnjuje pogoje iz zakona, je delodajalec upravičen do **povračila izplačanih nadomestil** plače. Delodajalec pa je dolžan v obdobju prejemanja povračila izplačanih nadomestil plače sam delavcem izplačevati neto nadomestila plače.
- Če je delodajalec del delavcev napotil na delo, potem preostalim delavcem, ki še delajo, **ne sme odrediti nadurnega dela**, če bi bilo to delo lahko opravljeno z delavci na čakanju.
- Delavec lahko v dogovoru z delodajalcem v času začasnega čakanja na delo izrabi pravico do **letnega dopusta**.
- **Prispevke** v času, ki delodajalec prejema povračilo nadomestila plače za delavce na čakanju, plačuje Republika Slovenija (obdobje od 13. 3. 2020 do 31. 5. 2020 z možnostjo podaljšanja).
- Dne 20.3.2020 je bil sprejet [ZIUPPP](#)⁵. »Mega korona paket« (oz. [ZIUZEOP](#))⁸, ki je bil sprejet kasneje (2.4.2020), pa ZIUPPP spreminja in dopolnjuje, zato je v času do 31.5.2020 (in ob morebitnem podaljšanju) treba upoštevati določbe »mega korona paketa«, kar se tiče povračil nadomestil zaradi čakanja na delo.

Nadomestilo:	80 % plače (pri čemer država krije 100 % nadomestila, kot predvideva »mega korona zakon«)
Dodatno:	<ul style="list-style-type: none"> - 138. člen ZDR-1¹ - 26. člen ZIUZEOP⁸ – nadomestilo za čakanje na delo - 23. člen ZIUZEOP – trajanje ukrepov - 22. člen ZIUZEOP – pogoji za delodajalca za povračilo nadomestil plače - 28. člen, 2. odstavek ZIUZEOP – oprostitev plačila prispevkov - 31. člen ZIUZEOP – obveznosti delodajalca

Odsotnost z dela zaradi navodil delodajalca

- Delodajalec lahko odredi **zdravemu delavcu**, ki mu ni bila odrejena karantena z odločbo ministra za zdravje, da ostane doma, ker je prišel iz ogroženega območja ali pa ker bi lahko bil v stiku z okuženo osebo.
- Delavec v tem primeru ostane doma, delodajalec pa mu je dolžan plačati **nadomestilo v polni višini plače**.
- Ne gre za institut čakanja na delo na domu (80 % plače), pač pa za odsotnost z dela po navodilih delodajalca (100 % plača).

Nadomestilo:	100 % plača
--------------	--------------------

Dopust (redni, kolektivni, neplačani)

- Delodajalec ne sme enostransko odrejati **rednega** letnega dopusta.
- Delodajalec ne sme odrediti **kolektivnega** dopusta, če ni odrejen tako, da se pri tem primarno upoštevajo potrebe delavca kot npr. počitek, rekreacija, družinske obveznosti.
- Delodajalec ne sme enostransko odrediti **izrednega neplačanega** dopusta (predvidenega v kolektivni pogodbi) zaradi zmanjšane obsega dela ali sprememb delovnega procesa.
- Možen je **izreden plačan dopust**, ki pa pomeni v praksi pravzaprav plačano odsotnost z dela po navodilih delodajalca.

Nadomestilo:	100 % plača v primeru rednega ali kolektivnega dopusta in v primeru izrednega plačanega dopusta
Dodatno:	- 163. člen ZDR-1 ¹ - Ministrstvo za delo – pravice in obveznosti iz delovnega razmerja

Višja sila

- Če delavec ne more priti na delo **zaradi ustavitve javnega prometa ali zaprtja meje** s sosednjimi državami, lahko upraviči odsotnost zaradi nastanka **višje sile**. Delodajalec lahko organizira prevoz na delo za delavce, ki ne morejo priti na delo zaradi ukrepa.
- **Eden od staršev** v delovnem razmerju je upravičen do odsotnosti z dela in do nadomestila zaradi nemožnosti opravljanja dela zaradi varstva otroka **zaradi zaprtja vrtcev in osnovnih šol** (gre za t.i. **višjo silo**). Odsotnost z dela je mogoča samo pod pogojem, da drugi starš ne more zagotoviti varstva ter da gre za otroka **do vključno petega razreda** osnovne šole. Možna je omejitev odsotnosti z dela zaradi **nujne prisotnosti na delu**.
- Delavec **pisno obvesti delodajalca**, da ne more priti na delo, navede razlog in pojasni okoliščine.

Mega korona paket (ZIUZEOP):

- Delavec ima v času, ko je zaradi višje sile (epidemije COVID-19) odsoten z dela, **pravico do nadomestila plače** v višini **80 % povprečne mesečne plače za polni delovni čas iz zadnjih treh mesecev oziroma iz obdobja dela v zadnjih treh mesecih pred začetkom odsotnosti**. Nadomestilo plače, ki ga prejme delavec pa **ne sme biti nižje od minimalne plače v RS**.
- Če delodajalec izpolnjuje pogoje iz zakona, je delodajalec upravičen do **povračila izplačanih nadomestil** plače. Delodajalec pa je dolžan v obdobju prejemanja povračila izplačanih nadomestil plače sam delavcem izplačevati neto nadomestila plače.
- **Prispevke** v času, ko delodajalec prejema povračilo nadomestila plače za delavce, ki so odsotni z dela zaradi višje sile, plačuje Republika Slovenija.

Nadomestilo:	50 % plače oziroma najmanj 70 % minimalne plače
Dodatno:	<ul style="list-style-type: none"> - 7. odstavek 137. člena ZDR-1¹ - 26. člen ZIUZEOP⁸ – nadomestilo za čas neopravljanja dela zaradi višje sile - 23. člen ZIUZEOP – trajanje ukrepov - 22. člen ZIUZEOP – pogoji za delodajalca za povračilo nadomestil plače - 31. člen ZIUZEOP – obveznosti delodajalca - 1. člen, 3. odstavek ZIUZEOP – višja sila

Odsotnost z dela zaradi izolacije

- **Lečeči zdravnik** lahko odredi izolacijo zboleli osebi. Bolniški list, kjer je označeno, da gre za izolacijo, izda osebni zdravnik.
- Zavarovanci imajo pravico do **začasne zadržanosti z dela in nadomestila v višini 90 % od osnove**.
- Delavec mora **obvestiti delodajalca**, če mu je bila odrejena izolacija.

Mega korona paket (ZIUZEOP):

- Nadomestilo se od prvega dne krije iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja (od uveljavitve ZIUZEOP naprej - od 11. 4. 2020 naprej).

Nadomestilo:	90 % plače (nadomestilo gre od prvega dne dalje v breme ZZS ⁶)
Dodatno:	<ul style="list-style-type: none"> - 56. člen ZIUZEOP⁸ - Navodila NIJZ² za bolnike, ki ne potrebujejo bolnišnične obravnave. - Pojasnilo ZZS⁶ (11.4.2020)

Okužba na delovnem mestu – poškodba pri delu

- Če pride do okužbe z novim koronavirusom COVID-19 **na delovnem mestu** (npr. okužba zdravstvenega delavca ali policista), je razlog začasne nezmožnosti za delo **poškodba pri delu**.
- Zavarovanec je upravičen do nadomestila v višini **100% od osnove**. Nadomestilo za prvih 30 delovnih dni zavarovancu izplača delodajalec v breme ZZZS oz. proračuna Republike Slovenije

Nadomestilo:	100 % plače (nadomestilo gre od prvega dne dalje v breme ZZZS ⁶)
Dodatno:	- 56. člen ZIUZEOP ⁸ - Pojasnilo ZZZS⁶ (11.4.2020)

Odsotnost z dela zaradi odločbe ministra o karanteni

- **Minister za zdravje** lahko izda **zdravemu** delavcu **odločbo o karanteni**.
- Če delavec z odločbo o karanteni lahko opravlja **delo na domu**, prejme nadomestilo v višini 100 % plače, ki je strošek delodajalca.
- Če delavec z odločbo o karanteni **ne more opravljati dela na domu**, je upravičen do odsotnosti z dela, prejme nadomestilo v višini 80 % plače. Nadomestilo plača država.

Nadomestilo:	100 % plača (plača v celoti delodajalec) – karantena + delo na domu 80 % plače (plača v celoti država) – karantena + »čakanje« na domu
Dodatno:	- ZNB ⁷ ureja karanteno, ZIUZEOP ⁸ (5. – 19. člen) ga spreminja - 169. člen ZDR-1 ¹ - ureja delo na domu v izrednih razmerah - ZIUPPP ⁵ - ureja tudi področje nadomestil za osebe z odločbo o karanteni

Pomembno:

Ta dokument vsebuje splošne informacije o vsebinah za delavce, ki so bile aktualne v času, ko je bil dokument napisan, in so bile razpoložljive iz različnih virov. Dokument ne nadomešča pravnega nasveta izkušenega pravnika, ki lahko stranki svetuje glede na okoliščine posameznega primera. Informacije v tem dokumentu ne predstavljajo pravne podlage za vodenje sodnih in upravnih postopkov, za izid le-teh zavarovalnica ARAG ne odgovarja.

Imate vprašanja?

Prosim kontaktirajte nas na:

✉ e-pošta: skode@ARAG.si

☎ Telefon (01) 236 41 84

Povezave do zakonov:

- ¹ [ZDR-1 = Zakon o delovnih razmerjih](#)
- ² [NIJZ = Nacionalni inštitut za javno zdravje](#)
- ³ [ZVZD-1 = Zakon o varnosti in zdravju pri delu](#)
- ⁴ [ZUTD = Zakon o urejanju trga dela](#)
- ⁵ [ZIUPPP = Zakon o interventnih ukrepih na področju plač in prispevkov](#)
- ⁶ [ZZZS = Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije](#)
- ⁷ [ZNB = Zakon o nalezljivih boleznih](#)
- ⁸ [ZIUZEOP = Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo \(t.i. mega korona paket\)](#)